

NEMZETKÖZI STATISZTIKA

LENGYELORSZÁG

A mezőgazdaság hatéves terve

A lengyel hatéves tervnek a mezőgazdasággal foglalkozó részében a következő rendelkezések vannak:

1. a mezőgazdasági termelést olyan mértékben kell fokozni, hogy a lengyel népgazdaság szükségleteit kielégítse.

2. Meg kell teremteni az anyagi és technikai feltételeket ahhoz, hogy a mezőgazdasági üzemek nagyrészt az önkéntesség elve alapján termelőszövetkezetekbe lehessen tömöríteni.

3. Az állami gazdaságokat a szocialista mezőgazdaság mintavállalatalivá kell alakítani.

4. A kis- és középbirtokok megjavítására és bővítésére nyújtott támogatást növelni kell és meg kell erősíteni a kisüzemi termelés szocialista rendszerét.

1955-re a négy fontos gabonafajta terméseredményét 22%-kal kell növelni. Az emelkedés terményfajtanként a következő:

	1000 tonna	Az 1949. évi terméseredmény százalékában
Búza	2800	158
Rozs	6900	102
Árpa	1960	190
Zab	2800	121

A burgonya és az ipari növények terméseredménye a következőképpen fog alakulni:

	1000 tonna	Az 1949. évi terméseredmény százalékában
Burgonya ..	39.750	129
Cukorrépa ..	7.800	163
Rostnövény- magvak ..	105	172
Rostnövény- rostok ..	670	211
Olajos- növények ..	270	234

Biztosítani kell az állatállomány további emelkedését és az állati termékek mennyiségének növelését. Az állatállomány 1955-re a következőképpen növekedik:

	1000 db.	Az 1949. évi állomány százalékában
Ló	3.000	118
Szarvasmarha	9.500	149
Sertés	10.500	172
Juh	3.800	234
Baromfi	105.700	136

Az állati termékeknek 1955-re a következő mennyiségeket kell elérniük:

	1000 tonna	Az 1949. év mennyiségének százalékában
Marhahús ..	426	183
Borjűhús ..	96	165
Sertéshús ..	1160	163
Gyapjú	5.7	169
Tej		
(millió gallon)	2700	202
Tojás		
(millió darab)	4416	138

Állami gazdaságok

Az állami gazdaságok termelésének jelentékenyen felül kell múlnia az egész ország mezőgazdasági termelésében bekövetkező emelkedés arányát. Az állami gazdaságoknak kell biztosítani a városi lakosság számára szükséges mezőgazdasági termékek nagyrészt és a mezőgazdasági termelőszövetkezeteket, a kis- és középbirtokokat nemesített vetőmaggal és tenyészállatokkal kell ellátnia.

Az állami gazdaságok vetésterületének 1949-hez viszonyítva 61%-kal kell emelkednie.

Az egyes termények vetésterületének növekedése a következő:

	1949. év százalékában
Búza	169
Árpa	183
Cukorrépa ..	168
Olajosnövények ..	193
Rostnövények ..	260
Takarmánynövények ..	199

A gabonatermés 1955-ben 97%-kal múlja felül az 1949. évit. Az egyes termények terméseredménye a következőképpen növekedik:

	1949. év százalékában
Búza	217
Rózsa	162
Arpa	245
Zab	177
Burgonya	319
Cukorrépa	275
Olajosnövények ..	265

Az állami gazdaságok állatállománya a következő mértékben emelkedik a hatéves terv során:

	1949. év százalékában
Ló	159
Szarvasmarha	315
Sertés	420
Juh	458

A baromfiállományt az 1949. évinek mintegy négyszeresére emelik.

Az édesvízi halászat fejlesztése érdekében az állami gazdaságoknak 40.000 acre terjedelmű halastavat kell megépíteniük és felszerelniük. Ezzel a halastavak felszínének el kell érnie a 311 000 acre területet. Gondoskodni kell a folyók és tavak hallal való ellátásáról és a szükséges halászati felszerelésekről.

Az állami gazdaságok és gépállomások a következő gépeket kapják a hatéves terv folyamán:

12.000 db. traktorvontatású vetőgépet, 10.050 db. traktorvontatású kéveköti aratógépet, 1800 db. kombájnt, 5350 db. traktorvontatású aratógépet, 5330 db. traktorvontatású burgonyavetőgépet, 2575 db. óránként 1,5 tonna kapacitású cséplőgépet és 5700 db. burgonyakiszedőgépet.

A lengyel mezőgazdaságot a hatéves terv végére 80.700 traktorral kell ellátni (15 lóerős egységekben számítva).

A lengyel ipar a hatéves terv során a következő mezőgazdasági gépeket állítja elő:

11.000 traktort, 750 kombájnt, 14.300 traktorvontatású ekét, 5000 traktorvontatású vetőgépet, 6000 motorhajtású cséplőgépet.

Az állami gépállomások számát 850-re kell emelni az 1949. évi 30-cal szemben, a gépállomásokon lévő traktorok számát 35.000-re az 1949. évi 200-zal szemben.

Forrás: Bulletin IAI, Prága, 1950, 7—8. sz., 39—41. old.

Szén

Kőszéntermelés tekintetében Lengyelország az európai országok között a negyedik helyen áll.

Lengyelország kőszéntermelése a következőképpen alakult:

Széntermelés

Év	Millió tonna	Index
1938	38,1	100
1946	47,3	124
1947	59,1	155
1948	70,3	185
1949	74,1	194

Forrás: Gospodarska planowa, Varsó, 1950, 7. sz., 298—300. old.

A hatéves terv előirányzata szerint 1955-ben a széntermelés 100 millió tonna lesz, ami 1949-hez viszonyítva 35%-os emelkedést jelent. A bányászok műszakonkénti teljesítménye a hatéves terv előirányzata szerint 1949-hez viszonyítva 31%-kal emelkedik.

Az egy főre eső szénfogyasztás 1938-ban 736 kg volt. 1946-ban 1536 kg, 1947-ben 1700 kg, 1949-ben (becslés szerint) 2000 kg. Az egy főre eső szénfogyasztás szempontjából Lengyelország 1938-ban az európai országok között a 13. helyen állott, 1947-ben már az 5. helyre került, és felülmúlja Franciaország és a skandináv államok szénfogyasztását.

1933-tól 1938-ig — 5 év alatt — a lengyel bányászatba 510 millió háborúelőtti zlotyot investáltak, ami kb. 60 millió dollárnak felel meg. 1949-ben beruházásokra 49,2 millió dollárt irányoztak elő, a hatéves terv keretében pedig 565 millió dollárt.

A beruházásokból 1 tonna kitermelt szénre a következő összegek jutnak:

	Háborúelőtti zlotyban
1936	0,30
1945	0,24
1946	0,67
1947	1,14
1948	1,77
1949	2,50

Forrás: Nachrichten für Aussenhandel, Berlin, 1950, 95. sz., 1. old.

A háborús károk helyrehozása után, most a régi üzemeket korszerűsítik, vilamosítják, gépesítik, továbbá új üzemeket létesítenek. A szénbányászat műszaki újjáépítésének céljából az egész lengyel ipart mozgósítják. Az új gépesítési eljárások tekintetében, valamint a termelékenység fokozásában a szovjet bányászat szolgál mintaképül. A szovjet vágárok teljesítményei példamutatók.

Műszakonkénti vágár-teljesítmény az egyes országokban 1949-ben

	Tonnában
Szovjetunió	5
Lengyelország	3
Ruhr-vidék	2,8
Franciaország	1,2

Forrás: Nachrichten für Aussenhandel, Berlin, 1950, 93. sz., 1. old.

Lengyelország legfontosabb kiviteli cikke a kőszén. 1949-ben az export a há-

borúelőtti színvonalhoz viszonyítva 145%-kal emelkedett.

*Kőszén-export**

	Millió tonna
1937	11,0
1947	17,9
1948	24,6
1949	26,9

* Wiadomosci statystyczne, Varsó, 1950, 6. sz., 12. old. adatai alapján számítva.

A háború előtt a szénexport tekintetében Lengyelország Anglia és Németország után következett, jelenleg első helyen áll.

Anglia és Németország szénexportja (millió tonna)

	1937	1949
Anglia	52,9	19,3
Nyugat-Németország	45,5	12,8

Forrás: Economic Bulletin for Europe, Genf, 1950, 2. sz., 19. old.

ANGLIA

Szénválság

A Marshall-országok széntermelése 1950 első 9 hónapjában 323 millió tonnát tett ki, 8 millió tonnával többet, mint 1949 azonos időszakában. A behozatal azonban 21,8 millió tonnáról 10,8 millió tonnára csökkent, a rendelkezésre álló szénmennyiség, az 1949. évi 337 millió tonna helyett csupán 334 millió tonna.

A koreai háború kitörése óta a szénfogyasztás a hadigazdálkodás növekvő szükségletei következtében állandóan emelkedik. A széntermelés és a szénkészletek nem tudnak lépést tartani a haditermelés növekvő követelményeivel. A Marshall-országokban a szénválság a tél folyamán mind nagyobb méreteket ölt.

Nyugat-Európa legnagyobb széntermelő országa Anglia, széntermelése azonban még nem érte el a háborúelőtti színvonalat. A széntermelés a növekvő kereslet ellenére a koreai háború kitörése óta nem emelkedett, hanem az 1949. évi színvonal körül mozog. A folyó évi angol széntermelés még 204 millió tonnát sem fog elérni — állapítja meg az Economist —, noha a „munkáspárti” veze-

tők három évvel ezelőtt az államosított szénipar termelését 1950-re 230 millió tonnára irányozták elő.

Kőszéntermelés és készletek

Időpont	Termelés millió tonnában	Készletek a hónap végén
1937 havi átlag	20,4	—
1949 július	14,8	14,5
augusztus	14,5	14,6
szeptember	21,5 ¹	16,2
október	17,7	17,0
1950 július	15,9	13,0
augusztus	12,8	13,3
szeptember	21,4 ¹	14,9
október	17,7	15,7

¹ Öt hét termelése.

Forrás: Monthly Bulletin of Statistics, Lake Success, 1950, 12. sz., 35—36. old.

1950 első 49 hetében a fogyasztás 7,4 millió tonnával volt magasabb, mint a múlt évben, a termelés pedig 50 hét alatt, a múlt évhez viszonyítva, csak 1,3 millió tonnával emelkedett. A termelés elégtelensége következtében a szénkészletek

állandóan csökkenni. 1950 októberében — a tél kezdetekor — a rendelkezésre álló 15,7 millió tonna szénkészlet 1,3 millió tonnával volt kevesebb, mint 1949 október végén, és 700.000 tonnával kevesebb, mint a minimális előirányzat, az ú. n. „biztonsági tartalék”. December elején a készletek 14,3 millió tonnára, december végén pedig 13 millió tonnára csökkentek.

A növekvő szénválság nyomása alatt a kormány többmillió dollár értékben szemet importált, s így Anglia, amely eddig mind minőség, mind mennyiség szempontjából a nyugateurópai szénexportországok között első helyen állott, szénimportőrré válik.

Az angol szénválság főoka a munkaerőhiány. A munkaslétszám a bányákban 1950 október végén 688.000 volt, kb. 100.000 fővel kevesebb, mint 1937-ben. A munkaslétszám az év eleje óta havonta kb 2—3000 fővel csökkent.

A munkaerőlétszám állandó esése az angol bányamunkások nyomorúságos helyzetének következménye. A bányászok munkabérért 1947 óta nem emelték,

ugyanakkor a létfenntartási költségek 13%-kal emelkedtek. A fegyverkezési konjunktúra következtében a munkások olyan iparágakban keresnek elhelyezkedést, ahol, ha a bér nem is magasabb, de a munkakörülmények kedvezőbbek.

Munkaslétszám
(átlag)

1937	778 000
1940	720 000
1950 január	708 000
1950 június	699 000
1950 október	688 000

Forrás: Monthly Digest of Statistics, London, 1950, 59. sz., 29. old.

A jobboldali „munkáskormány” a bányászok bérköveteléseinek nem tesz eleget, noha a bányászatban az utolsó két esztendő folyamán a nyereségek rendkívül magasak voltak. Az 1949. évi nyereség 31 millió font, 2½-szer akkora, mint amennyit háború előtt a bányatulajdonosok vágtak zsebre. 1950 I. félévében a nyereség 16,671.000 font. A nyereségekből a volt bányatulajdonosok évente 15,000.000 font kártalanítást kaptak.¹

¹ Le mouvement syndical mondial, Párizs, 1950, 15. sz., 17. old.

A „koreai nyersanyaghossz”

A koreai háború kitörésével egyidejűleg a nemzetközi nyersanyagpiacon olyan méretű áremelkedés indult meg, amelyre — mint a Neue Zürcher Zeitung megjegyzi — az utóbbi 100 év folyamán nem volt példa.

Jellegzetessége ennek az ú. n. „koreai nyersanyaghossz”-nak, hogy már igen magas árszínvonalról indult ki. A nyersanyag-világpiaci árak 1949 végén — bár a világgazdasági válság következtében az 1948-as színvonalhoz viszonyítva általában csökkentek — még mindig jóval az 1939 augusztus végi szint felett mozogtak. Például: a gyapjú ára az amerikai monopolisták spekulációs mesterkedése következtében az 1939. évi árszínvonal ötszörösére emelkedett. 1949 végétől az imperialisták — elsősorban az amerikai imperialisták — agresszív politikája következtében megindult a stratégiai szempontokból fontos nyersanyagok nagyméretű felvásárlása. Mivel a sterling-

terület országaiból származó nyersanyagok, így elsősorban a gumi és gyapjú, a fonteértékelés következtében az USA monopolistái számára olcsóbbá váltak, a katonai célú nyersanyag-tartalékgyűjtés nagymértékű spekulációs nyersanyag-felhalmozással párosult.

Áremelkedés %-ban¹

Megnevezés	1949 végétől a koreai háború kitöréséig	A koreai háború kitörésétől 1950 december végéig
Gumj	+ 70	+ 105
Gyapjú	+ 26	+ 58
Gyapot	+ 10	+ 24
Őn	+ 2	+ 77
Ólom	- 8	+ 55
Horgany	+ 50	+ 18

¹ The Statist. London, 1950. december 30. 820. old. és Neue Zürcher Zeitung, 1950. október 15. adatai alapján számítva.

Fontosabb nyersanyagok világgpiaci áralakulása²
(1939 augusztus vége = 100)

Megnevezés	1945. év közepe	1948. év vége	1949. év vége	1950 június vége	1950. év vége
Gumi	—	111	109	185	380
Gyapjú	—	485	516	649	1027
Horgany	174	368	211	316	368
Gyapot	262	374	358	394	488
Réz	114	224	176	214	233
Ón	107	211	159	162	287
Ólom	129	426	238	218	337

² The Statist, London, 1950. december 30, 820. old. és Neue Zürcher Zeitung, 1950. október 15. adatai alapján számítva.

A koreai háború kitörése új lökést adott ennek a folyamatnak. A spekuláció rekordmagasságba hajtotta a legfontosabb nyersanyagok világgpiaci árait.

Az USA-beli Moody-féle árindex szerint a nyersanyagárak az USA-ban (1931 = 100 alapon) 1950. június 28-tól 1950. október 30-ig 399,8-ról 468,7-re emelkedtek. A Reuter-féle árindex szerint a nyersanyagárindex Angliában ugyanezen idő alatt (1931 = 100) 496-ról 557,6-re emelkedett. A legnagyobb mértékű áremelkedés a guminál és az ónnál észlelhető,

mert az amerikai spekuláció attól való félelmében, hogy a távolkeleti nyersanyaglelőhelyeket elvesztheti, az onnan származó nyersanyagok felvásárlására vetette magát.

A „koreai nyersanyaghossz” révén az amerikai monopoltőke még jobban meggyorsította azt a folyamatot, mely az inflációs áremelkedések következtében a dolgozók elnyomorodását fokozza, a spekulációnak és a monopoltőkének pedig bús hasznot jelent.

AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOK

Külkereskedelem

Az USA expanzív külkereskedelempolitikájának csődjét mi sem bizonyítja jobban, minthogy külkereskedelmi mérlegének aktív egyenlege 1947 óta állandóan csökken.

*Az USA külkereskedelmi mérlegének egyenlege**

(milliárd dollár)

1947	+ 9,5
1948	+ 5,5
1949	+ 5,4
1949 I. félév	+ 3,3
1950 I. félév	+ 1,1

* Monthly Bulletin of Statistics, Lake Success, 1950 december adatai alapján.

Ezt a folyamatot a háborús gazdálkodásra való átállás csak fokozza. Az amerikai monopoltőke fegyverkezési és spekulációs célokra felvásárolja a stratégiai-

lag fontos nyersanyagokat és iparcikkeket; ennek következtében a behozatal állandóan növekszik. A nyersanyagvilággpiacon bekövetkezett áremelkedések, amelyek különösen a koreai háború kitörése után ugrásszerűek, nem csekély mértékben befolyásolják a behozatal alakulását. 1950 augusztusában — 13 év óta első ízben — az USA külkereskedelmi mérlegének egyenlege passzív.

1950 I. felében a behozatal 3815,6 millió dollárra emelkedett az 1949 első félévi 3389,9 millió dollárral szemben. Érték szerint a behozatal 12%-kal növekedett, volumene szerint pedig 14%-kal.

Júliustól szeptemberig a gumibehozatal 37%-kal, az érc és érckoncentrátumok behozatala 25%-kal, a rézbehozatal 63%-kal, a nikkell és nikkeltötvözetek behozatala 16%-kal emelkedett.

Az USA külkereskedelme országoként
(millió dollár)

Megnevezés	Behozatal		Kivitel	
	1949	1950	1949	1950
	első félév		első félév	
Összesen:	3 389,9	3815,6	6710,8	4897,5
Európa:	473,3	544,3	2379,2	1581,2
Ebből:				
Marshallizált országok összesen	480,9	482,3	2848,7	1554,2
Ebből:				
Anglia	112,1	126,3	891,3	244,0
Olaszország	34,6	40,6	305,2	206,0
Franciaország	30,9	40,6	329,8	195,8
Belgium	55,2	58,8	160,1	140,8
Hollandia	27,1	25,9	154,1	133,0
Görögország	12,7	11,2	101,7	63,6
Svájc	45,4	44,3	84,2	55,3
Svédország	23,5	35,3	45,6	45,5
Norvégia	20,5	19,5	56,2	38,3
Portugália	6,6	7,6	34,4	19,6
Amerikai országok:	2002,3	2250,1	2618,0	2237,8
Ebből:				
Kanada	761,2	881,5	1042,5	928,9
Mexikó	139,7	146,5	258,4	227,9
Venezuela	132,9	158,9	290,9	196,6
Kuba	218,9	192,9	191,3	194,7
Brazília	233,2	267,0	238,8	133,2
Kolumbia	108,6	122,0	100,6	120,6
Argentína	49,0	103,3	62,0	74,9
Csilé	99,8	73,6	75,7	31,4
Peru	21,7	19,7	49,7	32,3
Uruguay	25,0	39,3	20,6	15,5
Bolivia	24,3	9,1	21,4	9,6
Ázsia és Óceánia:	737,9	794,7	1363,1	898,7
Ebből:				
Törökország	34,0	28,5	57,0	44,0
Szaudi-Arábia	13,2	10,8	45,8	21,5
Afrika:	176,4	226,5	349,1	179,8
Ebből:				
Délafrikai Szövetség	50,5	58,7	153,9	65,3
Belga-Kongó	17,7	19,3	26,2	18,7

Forrás: Foreign Commerce Weekly, Washington, 1950 szeptember, 10. sz., 10. old.

Annak ellenére, hogy az amerikai kivitel a Marshall-terv alapján kiutalt összegek, valamint az ú. n. „katonai segítyezések” útján finanszírozzák, 1950 I. félévében sok árucikk kivitele rohamosan csökkent. A hadigazdálkodás következtében életbeléptetett nyersanyagkiviteli tilalmak csak fokozták a kivitel csökkenését.

Egyes nyersanyagok behozatalának alakulása*
(millió dollár)

	1949	1950
	első félév	
Nyersgumi	130,5	149,0
Nyersbőrök	34,6	50,8
Gyapjú	96,6	194,0
Ásványolajtermékek	229,3	283,8
Ásványolaj	168,1	183,6
Vegycikkek	58,7	70,7

* Foreign Commerce Weekly, Washington, 1950, 10. sz., 13. old. adatai alapján.

Az USA kivitele 1950 I. félévében 4897,5 millió dollárra csökkent, az 1949 I. félévében elért 6710,8 millió dollárral szemben. A csökkenés érték szerint 27%, volumen szempontjából pedig 21%.

Egyes fontosabb árucikkek kivitelének alakulása**

(millió dollár)

	1949	1950
	első félév	
Búza (búzaliszt)	583,8	277,7
Szen	192,4	103,9
Ásványolaj és ásványolajtermékek	313,5	224,9
Textilárúk	372,4	240,4
Vas- és acélgéptármányok	419,6	248,6
Vegyszerek	410,3	350,2
Gumiárúk	64,3	40,9

** Foreign Commerce Weekly, Washington, 1950, 10. sz., 13. old. adatai alapján.

1949 I. félévéhez viszonyítva 1950 I. félévében a búza- és búzaliszt kivitel 52%-kal, a kőszén kivitel 46%-kal, az ásványolajtermékeké 28%-kal, a vas- és acélgyártmányoké 41%-kal, a gumiáruké 36%-kal csökkent.

A búza-, tengeri-, gyapot-, dohány- és kőszén kivitel 1950 I. felében is túlnyomó részt a Marshall-terv keretében bonyolított le. A Marshall-búza-, gyapot- és dohány szállítványok az USA össz-búza-, gyapot- és dohány kivitelének kb. 50%-át teszik ki.

Annak ellenére, hogy a marshallizált országokba irányuló USA-kivitel jelentősen csökkent, a Marshall-országok tovább is első helyen állnak az USA összkivitelében. A marshallizált országok részesedése a USA összkivitelében 1950 I. félévében 32%-ot tett ki, Latin-Amerikáé 25%-ot, Kanadáé 19%-ot, a távolkeleti országoké 15%-ot. 1950 I. félévében 1949 azonos időszakához viszonyítva az USA-

nak Angliába irányuló kivitele 37,6%-kal, Franciaországba irányuló kivitele 40,7%-kal, hollandiai kivitele 33%-kal, stb. csökkent.

A Marshall-terv alapján lebonyolított szállítványok a nyugateurópai országokba irányuló amerikai kivitel 73,2%-át képezték 1950 I. félévében, az 1949. évi 62,7%-kal, az 1948. évi 36,3%-kal szemben. A franciaországi kivitelnek kb. 96,8%-a, az Ausztriába irányuló kivitel 96,4%-a, az Angliába irányuló kivitelnek 73,6%-a volt Marshall-szállítvány.

Az USA behozatalában a latinamerikai államok 33,6%-kal, Kanada 23%-kal, Távol-Kelet 19%-kal, és a marshallizált nyugateurópai országok 12,6%-kal vettek részt. Az amerikai államokból származó behozatal növekedett a legnagyobb mértékben, Argentínából az év első felében 1949 azonos időszakához viszonyítva több mint a kétszeresére.

NYUGAT-NÉMETORSZÁG

Létfenntartási költségek

A páratlan nyersanyaghossz, amely nemcsak a stratégiai nyersanyagokra, hanem az élelmiszer-cikkekre is kiterjedt, a kapitalista országokban az egész árszínvonal ugrásszerű emelkedését vonta maga után. Egyes kapitalista országokban a fontosabb élelmiszeri és iparcikkek ár-emelkedése a következő:

Franciaország

Kiskereskedelmi árak emelkedése 1950 júniustól novemberig¹

	%-ban
Marhahús	61
Vaj	22
Margarin	18
Tojás	80
Szappan	37

¹ Bulletin mensuel de Statistique, Párizs. 1950 december adatai alapján.

Anglia

Nagykereskedelmi árak emelkedése
1950 júniustól novemberig²

	%-ban
Hús, hal és tojás	10
Pamut	14
Gyapjú	56
Egyéb textilanyagok	14
Színesfémek	21

² Board of Trade Journal, 1950 november, 2812. sz. adatai alapján.

USA

Kiskereskedelmi árak emelkedése
1950 júniustól augusztusig

	%-ban
Gyapjú	13
Kávé	15
Pamut	16
Kakaó	23
Zsír	41
Gumi	52

Forrás: Die Wirtschaft, 1950, 32. sz., 12. old.

Nyugat-Németország

Kiskereskedelmi árak emelkedése
1950 júliustól novemberig¹

	%-ban
Kenyér	11
Búzaliszt	12
Disznóhús	12
Tojás	13
Öltöny	11
Szalonna*	40

¹ Wirtschaft und Statistik, Stuttgart, 1950, 5. és 8. sz. adatai alapján.

* Június közepétől augusztus végéig.

Ha most azt vizsgáljuk, hogy az ugrás-szerű áremelkedések következtében hogyan emelkedett a létfenntartási költség-index, akkor az egyes országok havi statisztikai közleményei alapján összeállított Monthly Bulletin of Statistics-ban azt találjuk, hogy állítólag a fentemlített kapitalista országokban a létfenntartási költség-index 1949 végétől 1950 októberéig csak igen csekély mértékben emelkedett; sőt, ami a legmeglepőbb, a kapitalista statisztika azt is kimutatja, hogy Nyugat-Németországban a létfenntartási költség-index csökkent.

A létfenntartási index alakulása 1950
októberében²
(1950 január = 100)

USA	104
Anglia	102
Nyugat-Németország	96
Franciaország	106

² Monthly Bulletin of Statistics, Lake Success, 1950, adatai alapján számítva.

A kapitalista reálbér-statisztika hamisítására jellemzők a nyugatnémet reálbérszámítás hamisításai.

A Német Demokratikus Köztársaság statisztikai folyóirata, a Statistische Praxis, 1950 szeptemberi számában leleplezi a nyugatnémetországi létfenntartási index számításának hamisításait.

A hivatalos létfenntartási index 1938 = 100 alapon 1950 júliusában 149. A cikk megállapítja, hogy ez nem felel meg a

valóságnak, mert a mai nyugatnémet létfenntartási költségindex csak azt mutatja, hogy a jelenlegi fogyasztási séma alapján a létfenntartási költségek az 1938-as bázisévhez viszonyítva hogyan változtak, figyelmen kívül hagyva azt a tényt, hogy a fogyasztás mind mennyiségileg, mind minőségileg a háborúelőtti időszakhoz viszonyítva erősen megváltozott.

A hivatalos létfenntartási index egyáltalán nem nevezhető reprezentatívnak. A létfenntartási költség-számítások olyan négytagú munkáscsalád háztartási kiadásait veszik alapul, amelynek havi jövedelme 270 német márka. Jelenleg azonban a munkáscsaládok 50%-ának jövedelme 270 márka alatt van, nem szólva a munkanélküliek többmillió seregéről, a nyugdíjasokról és ezek hozzátartozóiról, akik a 270 márka jövedelemhez méretezett élelmiszerkosarat nem engedhetik meg maguknak. Ezeknek a családoknak háztartási kiadásaiban sokkal nagyobb súllyal szerepelnek az élelmészeti kiadások, mint a létfenntartási indexszámításnál alapul vett 270 márka havi keresettel bíró családnál. Itt az élelmészeti kiadások a háztartási költségek 41%-át, a 190 márka havi keresettel bíró családnál 57%-át, a munkanélkülieknél és nyugdíjasoknál pedig 80%-át teszik ki. Természetesen az utóbbi kategóriáknál az élelmészeti cikkek áremelkedésének sokkal nagyobb a jelentősége, mint a számításnál alapul vett családnál.

A nyugatnémet létfenntartási index apologetikus jellegéhez hasonló hamisításokat tartalmaznak a többi kapitalista országok reálbérindexei is. A burzsoá statisztikusok mesterkedései arra irányulnak, hogy elkendőzzék a dolgozók elnyomódásának állandó fokozódását. Így tehát nem csodálkozhatunk, hogy a létfenntartási index korrekcióját követelő, a dolgozóktól kiinduló kritika nem vezethet a várt eredményhez.

A Központi Statisztikai Hivatal

NYILVÁNOS KÖNYVTÁRA ÉS OLVASÓTERME

hétköznap 9-től 20 óráig, szombaton 9-től 17 óráig áll az érdeklődők rendelkezésére

JAPÁN

Gazdasági helyzet

A második világháború befejezése után az amerikai monopolkapitalisták igyekezete arra irányult, hogy a japán konkurencia feltámadását meggátolják, és az országot gyarmati sorba süllyesszék. Az amerikai tőke egyre nagyobb mértékben hatolt be a japán iparba, és szövetségre lépett a japán monopoltőkével. Háborús célkitűzéseiknek megfelelően a fegyverkezést szolgáló iparágakat fejlesztik, és Japánt a Kelet-Ázsia ellen irányuló agresszív politikájuk stratégiai központjává változtatják.

IPAR

Az ipari össztermelési index 1948-ban a háborúelőtti színvonalnak 52%-a, 1949-ben 65%-a volt.

A nyersvas- és acéltermelés 1949-től kezdve ugrásszerű emelkedést mutat, azonban a háborúelőtti színvonalat még így sem érte el. A japán textilipar minden ágában csak igen lassú fejlődés mutatkozik, messze alatta marad a háborúelőtti színvonalnak. A háború előtt a textilexport az összkivitel 60%-át tette. A legfontosabb kiviteli cikkek a selyem és a pamut.

Az ipari termelés alakulása¹

Megnevezés	1937	1948	1949	1950 első kilenc hónap
	havi átlag			
Nyersvas (1000 tonna)	200	70	184	183
Acél "	483	143	259	380
Pamutfonal "	60	10	13	13
Nyersselyem "	58	11	14	.
Műselyem "	13	1	3	.

¹ Monthly Bulletin of Statistics, Lake Success, 1950, 12. sz. adatai alapján számítva.

KÜLKERESKEDELEM

Japán nyersanyagszegény ország, nyersanyagok tekintetében külföldre van utalva. A háború előtt Japán forszírozott exportja révén kiegyensúlyozta külkereskedelmi mérlegét. A japán export erős konkurenciát jelentett a többi kapitalista ország számára, mert a rendkívül alacsony munkabérek következtében a japán dumpingáruk mindenütt tért hódítottak.

Japán külkereskedelmi mérleg egyenlege
(+ -)²

(millió dollárban)

1933	+ 38
1949	- 396
1950 I. félév	- 160

² Monthly Bulletin of Statistics, Lake Success, 1950 adatai alapján számítva.

A fő exportág, a japán textilipar váltsága következtében a japán külkereskedelmi mérleg a háború után erősen passzív.

1950 folyamán a külkereskedelmi mérleg passzívuma csökkent, mert az amerikai monopoltőke, amely a japán ipart kezében tartja, forszírozta a japán kivittelt; különösen a távolkeleti angol gyarmatokra irányuló japán kivittelt fokozza és ezáltal is igyekszik Angliát exportpiacairól kiszorítani. Japán kivitele az ázsiai gyarmati országokba már 1948-ról 1949-re 122%-kal emelkedett.

Japánnak az USA-tól való függőségét mutatja, hogy 1930—1934-ben a behozatalnak csupán 20%-a származott az USA-ból, 1950 I. felében pedig 51%-a.